

1.

Fegyverek között nőttem fel. Apám – haláláig – nemcsak idehaza volt híres fegyverműves. Más országban is bőségesen megkereste volna a kenyerét. Nincs olyan puska vagy pisztoly a világon, amelyet – legalább hírből, műszaki leírásból – ne ismert volna. Más gyerek pendelyes korában hintalóval vagy facsigával játszik – én puskaalkatrészekkel, kisebb-nagyobb pisztolyokkal barangoltam az udvarban, vagy apám szerszámaim hurcoltam szét a házban.

Apámnak eleinte a gróf volt a gazdája: a csaknem háromszáz puskából és más lőfegyverből álló gyűjteményt kellett rendben tartania. Aztán önállósította magát, és megnyitotta saját fegyvermesteri műhelyét. A sors nem kedvezett neki. A villám belecsapott a házunkba és az egész épület leégett. Ott állt apám egy fillér nélkül, két gyerekkel és a beteges aszszonnyal. Nem tehetett mást, újra a gróf szolgálatába szegődött. Az uradalomtól kaptunk lakást, a gróf vásárolta meg a szerszámokat, s apám úgy dolgozott neki, mint a többi komenciós cseléd.

Amióta az eszemet tudom, sohase féltem a fegyverdörgéstől. Az udvarunkban folyton szólt a puska. A ház mögött széles dombot raktak földből, ott álltak a céltáblák, hogy apám kipróbálhassa a javított fegyvereket. Amilyen biztos volt a keze, ha reszelőt fogott – századmilliméteres pontossággal hántolta éles szerszámaival az acélt –, nem tévedett akkor se, ha huszonöt-harminc méterről kellett eltalálnia a céltábla tízes körét, akár kis flóberttel, akár golyós vadászpuskával.

Tízéves születésnapomon adott először fegyvert a kezembe. Örömet akart szerezni velem, s bánatot okozott. Egyetlen

lövés se talált, még a céltáblát is elkerülték a flóbert golyói, és én elkeseredetten, bőgve rohantam be a házba, mert úgy éreztem, nem vagyok méltó rá, hogy az apám fiának mondjam magam.

Apám nevetve jött utánam. Széles vállú, vaskos termete betöltötte az ajtó keretét. Le kellett hajolnia, nehogy beleverje homlokát a szemöldökfába.

- Ne itasd már az egereket - lépett oda hozzám és az ingem gallérjánál fogva felemelt a dikóról. - Töröld meg a képed, aztán gyere, folytatjuk.

Pár perc múlva újra ott álltam az udvaron. Apám maga igazította vállam gödrébe a puskatust, és újra meg újra elmagyarázta türelmesen, hogyan ültessem a célgömbre a tábla fekete karikáját.

Három hét múlva eltaláltam a tízes kört. Azt hittem, véletlenül történt és csodálkoztam. De amikor újra meg újra kilyukadt a tízes, megbarátkoztam a bizonyossággal, s ettől fogva hittem a kezemnek és a szememnek. Csakhamar megtanultam súlyáról ítélni a fegyvereket, megtanultam, hogyan bánjak a lélegzetemmel, s hogyan adjak le egymás után akár tíz lövést is anélkül, hogy remegne a kezem a megérőltetéstől.

Akkor már 1944-et írtunk. Közeledett a front, állandóan katonaság tanyázott a birtokon. Megismertem a fegyvereiket: a német Mausert, a magyar Mannlicher karabélyt, a géppisztolyokat, a tisztek revolvereit, s nem egyszer elképesztettem a katonákat azzal, hogy biztosabban hord a kezemben a puska vagy a pisztoly, mint az övékében, pedig ők már esztendő óta lövöldöztek a fronton. Tizenegy éves voltam, vézna, csontos fiú, kevesebbnek látszottam a koromnál, s hallgatagon tűr-